

Teknikavdelningen
Anna Lundborg
016-5442110
anna.lundborg@energimyndigheten.se

Jordbruksdepartementet
Skogs- och lantbruksenheten
Lotta Möller
103 33 Stockholm

Yttrande angående Regler om användning av främmande trädslag

Sammanfattning

- Energimyndigheten har inget att erinra mot Skogsstyrelsens utredning om främmande trädslag. De begränsningar och avvägningar som föreslås förefaller rimliga. Området ligger dock utanför myndighetens ansvars- och kompetensområdet. Därför avstår myndigheten från att lämna genomgripande synpunkter på detaljer i utredningen.
- Energimyndigheten anser att ”trädslag” är ett lämpligt ord i sammanhanget
- Energimyndigheten vill särskilt betona vikten för klimatarbetet av att kunna öka biomassaproduktionen i skogen och på åkermark som inte längre används för livsmedelsproduktion. I den mån främmande trädslag kan bidra till detta så bör klimat- och bioenergiaspekten få väga tungt vid bedömningar av hur främmande trädslag får användas.
- Den nya klassningen av hybridasp som främmande trädslag kan försvåra utvecklingen av denna som en biobränslekälla.
- Inför ett ändrat klimat kan det finnas fördelar med ytterligare variation i trädslagssammansättning för att möta nya skogsproduktionsförhållanden och risker för angrepp av skadegörare.

Energimyndighetens ställningstagande

Generella skogliga frågor ligger utanför Energimyndighetens kompetens- och ansvarsområde. Myndigheten avstår därför från att lämna synpunkter på detaljer i utredningen, men bedömer att utredningens överväganden och bedömningar är rimliga.

I en komplettering till utredningen redogör Skogsstyrelsen varför ordet ”trädslag” väljs genomgående framför ”trädarter”. Energimyndigheten anser också att trädslag är ett lämpligt ord i sammanhanget, med de skäl som Skogsstyrelsen anger. Ordvalet innebar också en möjlighet att, om det finns speciella skäl, formulera restriktioner utifrån en annan taxonomisk nivå är art, t ex släkte, underart etc.

När det gäller hur pass invasiva främmande trädslag är verkar det enligt utredningen finnas mest kunskap om contortatallens spridningsegenskaper, och mindre om andra trädslag som kan vara aktuella. Försiktighetsavståndet på 1 km till nationalparker, reservat etc förefaller vara satt utifrån vad som är känt om contortan. Det är positivt att möjligheten till en flexibel bedömning kommer att finnas, allt eftersom nya kunskaper kommer fram.

Bioenergi är en viktig komponent i klimatarbetet. Energimarknaden är internationell. Världens energitillförsel består till ca 80 % av fossila bränslen. För att 2-graders-målet ska klaras behöver koldioxidutsläppen minska radikalt och merparten av fossilbränsleanvändningen fasas ut. Det är en gigantisk utmaning med tanke på att jordens befolkning ökar. För att detta mål och EU:s klimat- och energipolitiska mål ska kunna nås behövs både omfattande energieffektivisering och mer klimatneutral energi. En ökad användning av bioenergi kommer att vara nödvändig.

Bioenergin har fördelarna att potentialen är betydande, effektiv teknik för el- och värmeproduktion finns på marknaden, och handeln med biobränslen är redan internationell. För att öka biobränsleproduktionen är ökad skogsproduktion särskilt attraktivt, då detta inte konkurrerar med produktionen av livsmedel. Nya arter och hybrider av poppel och asp förefaller vara särskilt intressanta. Den nya klassningen av hybridasp som främmande trädslag kan komma att försvåra denna utveckling. I den mån främmande trädslag kan bidra till ökad produktion på skogsmark, och även på åkermark som inte längre är lönsam för livsmedelsproduktion, så bör klimat- och bioenergispekten få väga tungt vid bedömningar av hur främmande trädslag får användas.

Energimyndigheten delar Skogsstyrelsens uppfattning att nya trädslag kan bidra till riskspridning i framtiden. I ett framtida klimat kommer förutsättningarna för skogsproduktion att förändras. Det gäller såväl temperaturer, vattentillgång, vinterförhållanden som nya skadegörare. En lämplig strategi i denna osäkerhet kan därmed vara att sprida riskerna ytterligare i skogsbruket genom att använda flera trädslag. I det sammanhanget kan även sk främmande trädslag ha en betydelse.

De aspekter om bioenergi och framtida klimat som Energimyndigheten lyfter fram innebär inte att Energimyndigheten föreslår något annat regelverk än vad Skogsstyrelsen har gjort. Däremot vill myndigheten betona vikten av att klimataspekterna tydligt beaktas när regelverken tillämpas.

Energimyndigheten är positiv till Skogsstyrelsens förslag att miljöanalys ska göras vid behov inför ökad användning av främmande trädslag. Analysen blir dock inte bättre än det underlag som finns. Det torde behövas både ytterligare forskning och ökad utvärdering av befintliga odlingar med främmande trädslag.

Specifika synpunkter

Angående contortatallens förna så sägs på sid 43 att den har långsammare nedbrytningstakt än tallens barr. Det är en fördel ur klimatsynpunkt. På sid 56 sägs dock att skillnaderna i nedbrytningstakt är små.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit utvecklingsdirektören Lars Guldbrand, avdelningscheferna Mattias Eriksson, Zofia Lublin och Andres Muld, st f avdelningschefen Anders Lewald, tf avdelningschefen Josephine Bahr Ljungdell, verksjuristen Fredrik Selander, enhetscheferna Sten Åfeldt och Svante Söderholm samt handläggarna Sofia Backéus och Anna Lundborg, den sistnämnda föredragande.

Tomas Kåberger
Anna Lundborg